

МІТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ РОБОТИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ МТГ у 2025-2026 н.р.

1. У реаліях нинішньої суспільно-політичної ситуації, коли завдяки мужності українських військових, добровольців і волонтерів держава боронить свою незалежність і єдність, особливої важливості набуває **процес формування світогляду в дітей та молоді**. Відповідно до законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» та Концепції «Нова українська школа» **виховання є органічною частиною освітньої діяльності**. Воно має охоплювати всі аспекти шкільного життя, базуючись **на загальнолюдських моральних засадах, національно-культурній спадщині українців, ідеалах демократичного суспільства, повазі до верховенства права та дотриманні прав і свобод кожної особистості**

2. Основні напрями виховної роботи в закладах освіти **в умовах воєнного стану** одним із ключових векторів виховної діяльності в Новій українській школі залишається **формування максимально безпечного освітнього середовища для кожного учня**. Безпечність охоплює створення фізичної, психологічної, інформаційної та соціальної стабільності для всіх учасників освітнього процесу. Невід'ємною її складовою має бути формування знань щодо збереження здоров'я, розвиток навичок безпечної поведінки в умовах загроз, зокрема уникнення контактів із мінами та іншими вибухонебезпечними залишками війни. З метою створення рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти, організації безпечного освітнього середовища, зокрема в умовах військової агресії РФ проти України, **7 квітня 2023 року було ухвалено Концепцію безпеки закладів освіти. 25 травня 2020 р. указом Президента України схвалена Національна стратегія розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в Новій українській школі за №195/2020 У** таких надзвичайних умовах в Україні процес виховання дітей і молоді зумовлює зростання значущості національно-патріотичного виховання. У зв'язку з цим патріотичне спрямування набуває оновленого змісту, спрямованого на **формування соціально активної та відповідальної особистості з чітко вираженою громадянською позицією, стійкими ціннісними орієнтирами та рисами характеру, необхідними для участі в розбудові держави, захисті її національних інтересів і територіальної цілісності**. Кожна школа має стати середовищем, у якому дитина формується як свідомий громадянин і патріот, здатний до відповідального прийняття рішень, готовий сприяти розбудові України як демократичної, незалежної, правової й соціальної держави.

3. У планах виховної роботи закладів освіти рекомендую передбачити проведення тематичних годин спілкування, зустрічей, бесід, лекцій, семінарів, тематичних виставок, засідань за «круглим столом», науково-практичних конференцій, літературних вечорів, поетичних годин тощо щодо відзначення важливих пам'ятних та ювілейних дат 2025/2026 навчального року.

4. Рекомендую дотримуватися Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності», постанови Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2023 р. №1322 «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023- 2025 роках», використовувати інформаційні матеріали Українського інституту національної пам'яті; матеріали Українського державного центру національно-патріотичного виховання, краєзнавства і туризму учнівської молоді для потреб дистанційної освіти дітей та дорослих, матеріали Національного центру «Мала академія наук України».

5. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 березня 2023 р. №269-р. затверджено План заходів з відзначення подвигів ветеранів війни, проявлених під час захисту суверенітету, територіальної цілісності та недоторканості України, на період 2023-2026 років. Актуальними заходами є уроки мужності, зустрічі з учасниками російсько-української війни, волонтерами, відвідування військовослужбовців, які отримали поранення та проходять реабілітацію у медичних закладах, написання листів у рамках Всеукраїнської акції «Лист пораненому». Доцільно запровадити в закладах освіти постійні інформаційні стенди, які висвітлюватимуть події збройної боротьби українського народу за територіальну цілісність держави. З нагоди державних свят і пам'ятних дат – Дня захисників і захисниць України, Дня Гідності та Свободи, Дня Збройних Сил України, Дня Соборності України – доцільно проводити науково-практичні конференції, семінари, круглі столи; військово-спортивні заходи; фестивалі-конкурси патріотичної пісні, прози, поезії та образотворчого мистецтва; відвідини музеїв бойової слави; зустрічі з воїнами-захисниками України та вшанування пам'яті загиблих героїв. Можна впроваджувати інтерактивні форми роботи: ситуаційно-рольові та імітаційні ігри; соціально-проектну діяльність; інтелектуальні змагання й аукціони; соціально-психологічні тренінги; аналіз реальних соціально-політичних подій і конфліктів; застосування сучасних комунікаційних засобів і цифрових технологій; демократичний діалог і колективні творчі справи. Змістовим наповненням проектної діяльності можуть стати інформаційний проєкт «Україна – козацький край»; соціальний проєкт «Зроби іграшку – підтримай воїна»; волонтерський проєкт «Волонтер і сучасність» тощо. Ефективності освітнього процесу сприятиме застосування інтерактивних підходів, зокрема перегляд навчальних відеоматеріалів; проведення віртуальних екскурсій і виставок; створення учнями мотиваційних відеороликів; участь у флешмобах, соціальних акціях, конкурсах тощо.

6. Важливими напрямками є військово-патріотичне виховання, зокрема реалізація положення про Всеукраїнську дитячо-юнацьку військово-патріотичну гру «Сокіл» («Джура»), та громадянська освіта. З метою формування в дітей поваги до суспільства, відповідального ставлення до соціальних процесів, а також розвитку ініціативності, яка має суспільну значущість, варто активно залучати учнів до волонтерської діяльності.

7. Особливу увагу варто надати активізації суспільно корисної діяльності учнів, зокрема в межах учнівського самоврядування, яке повинно стати простором для розвитку громадянських якостей. Ключовими напрямками діяльності учнівського самоврядування є активне залучення школярів до життя шкільного колективу й громади, створення умов для особистісного розвитку, самовираження та самовдосконалення; забезпечення правового захисту та відстоювання інтересів учнів тощо.

8. Доцільним є впровадження заходів, спрямованих на професійну орієнтацію учнів, зокрема проведення днів відкритих дверей, тематичних днів кар'єри, майстер-класів із залученням фахівців різних галузей.

9. Рекомендуємо впроваджувати проєкт «Шкільний Омбудсман». 155 У листі МОН України «Про здійснення превентивних заходів серед дітей та молоді в умовах воєнного стану в Україні» від 13 травня 2022 року №1/5119-22 зосереджено увагу на тому, що одним із важливих пріоритетів у діяльності закладів освіти є профілактика шкідливих звичок та протиправної поведінки здобувачів освіти.

10. Для ефективного запобігання правопорушенням серед учнів у закладах освіти рекомендую здійснювати постійний моніторинг поведінки школярів, виявляти учнів із ризиковими проявами, особливо тих, хто вже мав досвід протиправних дій або демонструє агресивні тенденції; проводити цілеспрямовану індивідуальну корекційну роботу з такими дітьми, залучаючи

шкільного психолога, соціального педагога та класного керівника; організувати інформаційно-просвітницькі зустрічі з батьками та опікунами; сприяти зайнятості учнів у позашкільний час (залучати до гуртків, секцій, творчих проєктів, щоб мінімізувати вплив деструктивного середовища); налагоджувати ефективну взаємодію з органами ювенальної превенції, службами у справах дітей, соціальними структурами, що здійснюють підтримку родин та неповнолітніх у складних життєвих обставинах.

11. Доцільно звернути увагу корисні ресурси щодо профілактики залежностей у дітей та підлітків:

- міжнародні стандарти з профілактики вживання наркотиків (<http://surl.li/hxwald>);
- розлад вживання алкоголю (<http://surl.li/gczzhh>);
- розлад вживання психоактивних (наркотичних) речовин у молоді (<http://surl.li/iyxhlw>);
- як запобігти зловживанню алкоголем та наркотиками серед підлітків (<http://surl.li/xvrhvc>);
- як батькам говорити про алкоголь з дітьми різного віку (<http://surl.li/nvlwbl>);
- проблема залежності від комп'ютерних ігор (<http://surl.li/evanbz>);
- як запобігти проблемі залежності від комп'ютерних ігор (<http://surl.li/wgnpat>);
- банк програм для неповнолітніх у конфлікті з законом (<http://surl.li/sdfuwz>).

12 Слід врахувати, що соціальна ізоляція сприяє підвищенню ризику потрапляння підлітків до деструктивних спільнот або впливу маніпулятивних груп. З огляду на виклики сьогодення, педагогічним працівникам рекомендовано: надавати увагу розвитку комунікативних навичок у підлітків; формувати критичне мислення й емоційну стійкість; організувати заходи, що сприяють згуртуванню учнівського колективу; вчасно виявляти ознаки ризикової поведінки та реагувати на них через співпрацю з фахівцями (психологами, соціальними працівниками тощо). За умови виявлення таких груп або факту вступу дитини в одну з таких груп необхідно інформувати: кіберполіцію (<https://cyberpolice.gov.ua/>), поліцію (102), адміністрацію закладу освіти.

13. Дітям необхідно довести контактну інформацію про:

- Національну «гарячу» лінію для дітей та молоді: 116 111 – з мобільних або 0 800 500 225 зі стаціонарних телефонів.
- Національну «гарячу» лінію з попередження домашнього насильства, торгівлі людьми та гендерної дискримінації: 116 123 – з мобільних або 0 800 500 335 – зі стаціонарних телефонів цілодобово.

14. Вважаємо за доцільне педагогічним працівникам ознайомитися з алгоритмом виявлення випадків та реагування на ситуації втягнення дітей у небезпечні квести.

15. Значного поглиблення набула проблема порушення процесу соціалізації та інтеграції дітей і підлітків, особливо тих, хто належить до категорії внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Пропонуємо створити сприятливий соціально-психологічний клімат у закладі освіти; забезпечити системну психосоціальну підтримку з боку педагогічних працівників і практичних психологів; впроваджувати інтерактивні методи навчання; розвивати учнівське самоврядування з метою залучення ВПО до активного шкільного життя.

16. Проблема торгівлі людьми, яка була актуальною і до початку повномасштабного вторгнення, значно загострилась. З метою підвищення рівня обізнаності педагогічних працівників, здобувачів освіти та їхніх батьків у питаннях протидії торгівлі людьми рекомендуємо застосовувати в роботі відповідні нормативно-правові акти (<http://surl.li/korjmg>); Кримінальний кодекс України, зокрема статтю 149 «Торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини»; Закон України «Про протидію торгівлі людьми» від 20 вересня 2011 року №3739-VI; постанову Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2012 р. №783 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми»;

17. З метою побудови безпечного освітнього середовища, що базується на принципах співпраці, взаємоповаги та ненасильницької комунікації в системі освіти, мають бути забезпечені такі напрямки роботи: формування у здобувачів освіти навичок ненасильницької поведінки; розвиток здатності протистояти булінгу (цькуванню), включно з його формами в реальному та віртуальному середовищі; створення умов для безпечного спілкування й побудови конструктивного діалогу між усіма учасниками освітнього процесу. Особливої уваги потребує протидія кібербулінгу. Для ефективної профілактики та реагування на випадки кібербулінгу в закладах освіти необхідно забезпечити інформування учасників освітнього процесу про ознаки, наслідки та механізми реагування на випадки булінгу; проводити тематичні уроки, тренінги, інтерактивні заходи щодо цифрової безпеки, етики онлайн-спілкування; розробити алгоритми дій для педагогічних працівників у разі виявлення булінгу чи кібербулінгу; забезпечити співпрацю з психологічною службою закладу, залучати фахівців для надання психосоціальної підтримки постраждалим; формувати культуру довіри, де кожен учень знає, що його голос буде почутий і підтримка буде надана. На сайті МОН під рубрикою «Антибулінг» розміщений банк методик інструментарію

18. З питань запобігання та протидії домашньому насильству пропонуємо використовувати матеріали, що розміщені на офіційному сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти», а також Сімейний кодекс України, Декларацію про запобігання та зупинення сексуальної експлуатації дітей та підлітків, Конвенцію Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція); накази Міністерства освіти і науки України від 22.05.2018 №509 «Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України», від 28.12.2019 №1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», від 26.02.2020 №293 «Про затвердження плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти», від 20.03.2020 №420 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 26 лютого 2020 року №293», від 02.10.2018 №1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»; постанову Кабінету Міністрів України від 04.06.2025 №658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми». Рекомендуємо закладам освіти ознайомитися з постановою та розпочати розробку власного внутрішнього положення, орієнтуючись на нову Типову програму.

19. Важливим аспектом у виховній роботі є активна взаємодія з батьками та громадськістю. У 2025/2026 навчальному році рекомендуємо передбачити виховні заходи щодо відзначення важливих пам'ятних та ювілейних дат. При плануванні виховних заходів слід врахувати, що **2025 рік на Прикарпатті проголошено Роком Патріарха Володимира Романюка і Митрополита Андрея Шептицького з нагоди пам'ятних дат: 160-річчя від дня народження Шептицького та 100-річчя від дня народження Романюка**, а також звернути увагу на такі пам'ятні дати і події.

Вересень 2025 р.

- 4 вересня – над будинком Верховної Ради України у 1991 році було піднято жовтоблакитний прапор.
- 13 вересня – 55 років тому вперше прозвучала пісня «Червона рута» Володимира Іва- 157 сьюка (1970).
- 14 вересня – День пам'яті жертв фашизму.

Жовтень 2025 р. • 1 жовтня – День захисників і захисниць України, Покрова Пресвятої Богородиці, День козацтва, День створення УПА.

- 27 жовтня – День української писемності та мови.

Листопад 2025 р.

- 4 жовтня – 75 років із часу підписання Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Європейської конвенції з прав людини).
- 16 листопада – Міжнародний день толерантності.
- 20 листопада – День захисту дітей (відзначається відповідно до указу №355/2025, який підписав Президент України Володимир Зеленський

30 травня 2025 року).

- 20 листопада 1989 року була ухвалена Декларація прав дитини в 1959 році та Конвенція ООН про права дитини.
- 21 листопада – День Гідності та Свободи.
- 22 листопада – День пам'яті жертв Голодомору.
- 25 листопада – Міжнародний день боротьби за ліквідацію насильства над жінками. **Грудень 2025 р.**
- 1 грудня – Всесвітній день боротьби зі СНІДом.
- 3 грудня – Міжнародний день інвалідів.
- 5 грудня – Міжнародний день волонтера.
- 6 грудня – День Збройних Сил України.
- 9 грудня – Міжнародний день пам'яті жертв злочинів геноциду, вшанування їхньої людської гідності і попередження цих злочинів.
- 10 грудня – День прав людини.
- 14 грудня – День вшанування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Січень 2026 р.

- 01 січня відзначення 117 річниці від дня народження С. Бандери.
- 22 січня – День Соборності. • 27 січня – Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту. • 29 січня – День пам'яті Героїв Крут.

Лютий 2026 р.

- 10 лютого – День безпечного інтернету.
- 11 лютого – Міжнародний день жінок і дівчаток в науці.
- 20 лютого – День Героїв Небесної Сотні. • 24 лютого – початок війни росії проти України.
- 25 лютого – перший офіційний Державний герб України.

Березень 2026 р.

- 9 березня – День народження Тараса Шевченка.
- 14 березня – День українського добровольця.

Квітень 2026 р.

- 7 квітня – Всесвітній день здоров'я.
- 18 квітня – День довкілля.
- 26 квітня – Міжнародний день пам'яті жертв радіаційних аварій і катастроф (Міжнародний день пам'яті про чорнобильську катастрофу).

Травень 2026 р.

- 8 травня – День пам'яті та примирення в Україні; День пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні.
- 10 травня – День матері в Україні.
- 15 травня – Міжнародний день сім'ї.
- 17 травня – День пам'яті жертв політичних репресій. • 21 травня – День вишиванки.

Огляд інструктивно-методичних рекомендацій МОН

Нещодавно Міністерство освіти і науки України оприлюднило Інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2025/2026 навчальному році ([лист від 13.08.2025 №1/16828-25](#)). Аби підтримати вчителів на початку нового навчального року, ми підготували вибіркового огляд ключових положень цих рекомендацій. У ньому зосереджено увагу на найважливіших змінах і практичних аспектах, які допоможуть освітянам ефективно врахувати нововведення у своїй щоденній роботі.

Як забезпечити впевнений і продуктивний старт нового навчального року? Які інструменти допоможуть зробити освітній процес сучасним, ефективним і водночас людським? Саме про це ми поговоримо під час дводенного масштабного заходу «Серпнева педагогічна конференція: ключові акценти 2025/2026 навчального року», який відбудеться 21.08.– 22.08.2025. Під час конференції ми розглянемо основні новації та орієнтири, проаналізуємо виклики, з якими стикається сучасна школа, й поділимося практичними порадами щодо планування, викладання та оцінювання

Базова школа

У 2025/2026 навчальному році навчання у 5-8 класах буде здійснюватися за:

- [Державним стандартом базової середньої освіти](#);
- Типовою освітньою програмою для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, ([наказ МОН від 09.08.2024 № 1120](#));
- модельними навчальними програмами. На її основі учитель складає навчальну програму, у якій зазначає послідовність й орієнтовний час вивчення тем і види навчальної діяльності, що в умовах певного класу є найоптимальнішими.

Під час планування уроків МОН рекомендує врахувати такі вимоги:

- урок має включати не лише виклад матеріалу, а й завдання для його практичного застосування;
- частину знань і навичок учні мають здобувати самостійно через пошукові завдання та дослідницьку діяльність;
- виклад матеріалу має бути варіативним: від пояснення й практичних вправ до проблемного навчання з пошуком рішень.

Громадянська та історична освітня галузь

Історія

В умовах війни історична освіта відіграє ключову роль у зміцненні громадянської позиції, критичного мислення та національної суб'єктності. МОН звертає увагу, що незалежно від логіки побудови обраної програми, порядку досягнення обов'язкових результатів навчання та змісту, матеріал з історії України слід викладати, пов'язуючи його з подіями всесвітньої історії та дотримуючись україноцентричного підходу до вивчення історії. Фокус у викладанні предметів має зміщуватися з нагромадження фактів на розвиток аналітичних, порівняльних і рефлексивних умінь.

Актуальні виклики, які має враховувати вчитель історії під час викладання історії:

- Інформаційна війна: учні щодня стикаються з історичними маніпуляціями – меми, тіктоки, псевдонаукові «розвінчування міфів». Завдання школи – навчити відрізняти факти від інтерпретацій.
- Війна пам'ятей: наративи про минуле стали інструментами сучасної політики. Українська історія потребує переосмислення поза колоніальними схемами та імперськими рамками.
- Переосмислення ролі України у світовій історії: підсилюється запит на україноцентричний підхід, який дозволяє побачити глобальні процеси з власної перспективи.
- Переобтяження фактами та виснаження учнівства: варто фокусуватися не на всеохопному знанні, а на формуванні аналітичних, порівняльних, рефлексивних умінь.

Надважливим завданням у викладанні предметів громадянської та історичної галузі залишається викорінення радянських і пострадянських історичних нарративів, фальсифікації та міфологізації історії. У рекомендаціях докладно зазначені актуальні для викладання історії ключові моменти.

МОН рекомендує педагогам активно використовувати можливості онлайн-ресурсів, які мають відповідати віковим особливостям учнів і бути змістовними і дидактично доцільними Педагог має:

- завчасно переглядати весь відео- та текстовий контент (рекомендується використовувати відеофрагменти тривалістю не більше 7–10 хвилин);
- забезпечити його відповідність темі уроку;
- створити завдання, що допоможуть учням та ученицям осмислити побачене чи прочитане.

Громадянська освіта

У Новій українській школі громадянська освіта викладається з 1 класу – спочатку як частина інтегрованих курсів, а з 7 по 12 клас може викладатися також і як окремий предмет. У 2025/2026 навчальному році особливо актуальними є теми:

- довіри, взаємодії, горизонтальних зв'язків і спільного блага;
- орієнтування у правовому полі під час війни (зокрема, права дитини в умовах надзвичайних ситуацій, етичні дилеми);
- цифрового громадянства: поведінка в мережі, участь у цифрових платформах, протидія мові ворожнечі та булінгу, ШІ та права;
- психоемоційної стійкості та залученості, участі, соціального впливу учнів і учениць.

У рекомендаціях МОН запропонувало перелік навчальних програм і методичних матеріалів.

Правознавство

Викладання навчальних предметів «Основи правознавства» у 9 класі та «Правознавство» для учнів та учениць 10-11 класів у 2025/2026 н. р. обумовлюється особливостями національної правової системи в умовах воєнного стану з урахуванням законодавчих змін. МОН звертає окрему увагу на [Закон України «Про публічні консультації»](#) та рекомендує вчителям вказувати на цей інструмент взаємовідносин держави та громадян, оскільки його застосування у майбутньому сприятиме демократизації відносин публічного управління, залучення зацікавлених осіб до розроблення, формування чи реалізації державної політики, розв'язання питань місцевого значення.

В умовах збройної агресії російської федерації проти України вкрай актуальним є вивчення міжнародного гуманітарного права. У рекомендаціях МОН запропонувало перелік навчальних програм, онлайн-курсів і методичних матеріалів.

Старша школа

Для викладання у 9-11 класах за Державним стандартом базової і повної загальної середньої освіти чинними залишаються інструктивно-методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів / інтегрованих курсів у закладах загальної середньої освіти у 2024/2025 навчальному році ([лист МОН від 30.08.2024 № 1.1/15776-24](#)).

Захист України

У 2025 році МОН України розпочало оновлення підходів до викладання навчального предмета «Захист України». У межах зазначеного оновлення було розроблено [модельну навчальну програму «Захист України. Інтегрований курс»](#), яка реалізується в рамках Інноваційного освітнього проєкту на всеукраїнському рівні за темою [«Теоретико-методичні засади викладання навчального предмета/інтегрованого курсу «Захист України»](#) (далі – Освітній проєкт). Заклади, що не долучилися до Освітнього проєкту, здійснюють навчання за програмами:

- «Захист України. Рівень стандарту». Навчальна програма для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти;
- «Захист України. Профільний рівень». Навчальна програма для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти.

Відповідно до змін, затверджених [наказом МОН від 20.06.2025 № 890](#), у Типовій освітній програмі для закладів загальної середньої освіти III ступеня, на вивчення предмета «Захист України» у 10–11 класах передбачено:

- на рівні стандарту – 2 години на тиждень у 10–11 класах;
- на профільному рівні – 5 годин на тиждень (інваріантний складник).

Для якісної реалізації оновлених підходів у 2025/2026 навчальному році МОН рекомендує педагогам пройти підвищення кваліфікації за [Типовою програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів освіти, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України»](#). Окрім загальної програми, розроблено й спеціалізовані програми за темами:

- «Основи стрілецької та тактичної підготовки»;
- «Основи пілотування БПЛА мультироторного типу із системою FPV».

Здобувачі освіти, які належать до **чинних релігійних організацій**, віровчення яких не допускає користування зброєю або має інші обмеження, вивчають предмет за індивідуальним навчальним планом, який розробляє заклад освіти за поданою особистою письмовою заявою батьків.

Під час проведення занять з предмета «Захист України» **відсутні вимоги до форми одягу вчителя та учнів**. Для відпрацювання практичних навичок, що передбачають активні рухи, переміщення та пересування предметів, рекомендовано заохочувати учнів носити зручний одяг та взуття, які не сковують рухів та не створюють ризиків травмування під час занять.

Безпека занять забезпечується їх чіткою організацією та суворим дотриманням правил. Обов'язковим є проведення інструктажу з безпеки на початку кожного заняття з відповідним записом у журналі. Відповідальність за дотримання вимог безпеки покладається на вчителів. МОН наголошує, що відповідно до ст. 8 [Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»](#) не допускаються будь-які форми дискримінації, зокрема за ознакою статі. Тому практика розділення учнів на групи за гендерним принципом має бути припинена — усі учні та учениці повинні навчатися на рівних умовах.

Команда Освітнього проекту «На Урок» щиро бажає вам успішного старту 2025/2026 навчального року та невичерпної енергії для втілення найсміливіших ідей! Нехай цей навчальний рік дарує вам нові можливості для розвитку, вагомі професійні досягнення, натхнення для творчості та теплі щирі миті у спілкуванні з учнями й колегами.

Ми й надалі працюватимемо для вас, аби допомагати, підтримувати й об'єднувати освітянську спільноту. Долучайтеся до наших заходів, реєструйтеся на [вебінари](#) та [конференції](#), слідкуйте за [анонсами](#) й залишайтеся з нами, адже попереду – ще багато цікавого!